

ŻYCIĘ Kolorado

MIESIĘCZNIK POLONII AMERYKAŃSKIEJ W KOLORADO | 303.396.8880 | www.zycie-kolorado.com

wydanie 20 | KWIECIEŃ/APRIL 2011 | BEZPŁATNE / FREE | POLISH NEWSPAPER IN COLORADO

Wielki Post - Wielkanoc - przejście od chaosu do porządku

tekst: Monika Machota

W wielu publikacjach dotyczących obrzędów świątecznych możemy natrafić na informację, iż sposób obchodzenia dzisiejszych świąt chrześcijańskich czerpie z szeroko pojmowanej „tradycji”. Co to oznacza? Mało kto obchodząc Boże Narodzenie, Wielkanoc - czy tak, jak teraz okres Wielkiego Postu, zdaje sobie sprawę z tego, że sposób ukazywania tych świąt przez Kościół, a także towarzyszące temu „rekwizyty” i symbole, a nawet nazwy, wywodzą się z czasów przedchrześcijańskich. Z pogańskiej Prastowiańszczyzny. Z przedchrześcijańskiego Rzymu. Z czasów zamierzonych, których ślady możemy dostrzec nawet dzisiaj, dzięki temu, że proces kulturowego dziedziczenia odbywa się w sposób ciągły. Przyjrzyjmy się temu zjawisku - niezwykle interesującemu z punktu widzenia historii polskiej kultury.

Według polskiej tradycji wraz z nastaniem Środy Popielcowej kończyły się zapusty - dzisiaj określane mianem karnawału. Także i dziś dzień ten wyznacza kres zabawy, żartów i psikusów, koniec czasu przebierańców. Badacze kultury okres karnawału określają jako czas chaosu, wejścia w inny wymiar czasu i życia, gdyż karnawał nie jest „zwykłym” czasem - w karnawale „wolno wszystko” i można łamać normy obyczajowe, a dzięki przebraniu podczas karnawałowej zabawy można w pewnym sensie stać się kimś innym. Po czasie chaosu następuje jednak zawsze czas przejścia oraz - następujący po nim - czas porządku. W tradycji czas nie płynie linearnie, lecz zatacza koło i łączy się z powtarzalnym rytmem przyrody oraz cyklicznością świętowania. Po karnawałowym chaosie rozpoczynał się okres 40-dniowego Wielkiego Postu, oddzielającego ten czas od święta Wielkanocy. Następowala odmiana czasu - i związana z tym odmiana zachowania. W symbolicznym znaczeniu okres wielkopostny jest czasem przejścia od chaosu do porządku i czasem oczyszczenia.

Wielki Post obchodzą wszystkie kościoły wyrosłe na gruncie chrześcijaństwa, gdyż każde wyznanie w obrębie tej religii uznaje zmartwychwstanie Chrystusa. Poszczególne kościoły

chrześcijańskie odróżniają sposób sprawowania liturgii w tym czasie oraz sposób ukazywania znaczenia tego okresu czasu.

Okres wielkopostny łączy się z - nazwijmy to umownie - „rekwizytami”, takimi jak popiół, ogień i dym. Zarówno popiół, jak i dym kojarzą się z ogniem, a ogień jest jednym z najważniejszych symboli oczyszczenia. Ogień strawi wszystko, żywił ten sieje spustoszenie i pozostawia po sobie nicłość. Popiół, który pozostawia po sobie ogień, symbolizuje nicłość, przemijanie - z łac. vanitas (marność). Często w okresie Wielkiego Postu przywołuje się treść Księgi Koheleta i jej przewodnią myśl „Marność nad marnościami i wszystko marność”, która podkreśla śmiertelność i kruchość ludzkiego życia. Jednocześnie przypomina się wiernym słowa „memento mori”: człowiek jest tylko prochem - z prochu powstał i w proch się obróci. 6-tygodniowy czas poprzedzający Wielkanoc koncentruje się wokół trzech najważniejszych aspektów cechujących postawę człowieka wierzącego: wewnętrznego wyciszenia, duchowej refleksji oraz pokuty i powrotu do Boga. Ponadto trzy zalecenia odnoszące się do nich to: post, modlitwa i jałmużna. Są one wspólne dla wszystkich wyznań w obrębie chrześcijaństwa, jednak kładzie się różny nacisk na każdy z tych aspektów.

W Środę Popielcową - zwaną Popielcem - stanowiącą początek nastającego czasu skupienia, podczas nabożeństwa kapłan posypuje głowy wiernych popiołem pochodzącym ze spalonej palmy poświęconej rok wcześniej w Niedzielę Palmową (zwaną inaczej Kwietną Niedzielą). Popiół to symbol śmierci, palma jest natomiast symbolem życia (palma w chrześcijaństwie odnosi się do uroczystego wjazdu Jezusa do Jerozolimy, kiedy to wierni oddawali mu pokłon i składając liście palmowe, ofiarowywali mu jednocześnie swoje życie, łącząc się z nim w jego męce).
>> 5

piszemy o:

Pocztówka z Kolorado

Pałac na prerii
Halina Dąbrowska
>> str.6

Wielkanoc

Od chleba, przedszkola i dwóch belek do tego, co najważniejsze
ks. Tomasz Sadłowski MIC
>> str.12

Wiadomości z Kolorado

Iwona Salamon - Polskie Radio
Denver
>> str.13

Herbata czy kawa?

Rezurekcja
Waldek Tadla
>> str.14

Wywiad

Wielki powrót po latach
Waldek Tadla
>> str.16-17

Psychologia

Jak przeciwdziałać stereotypizacji?
Agnieszka Zakrzewska
>>str.20

Adam Lizakowski

Zapiski znad Zatoki San Francisco
cz.1
>>str.21

Nasze ciało

Dlaczego warto biegać?
Maria Kańciurzevska
>>str.22

Filmowe recenzje

Zmruż oczy
- Piotr Gzowski
>>str.27

Ocalić od zapomnienia

Wspomnienia F. Procha, cz.11
>> str.28

Historia

Krystyna Orłowska, cz.5
>> str.29

*Wesołych
Świąt Wielkanocnych
dla całej Polonii
w Kolorado!
Niech Chrystus
Zmartwychwstały
przyniesie dla Was
wiosenne kwiaty radości,
miłości, spokoju i szczęścia.*

Fragment Ołtarza Wita Stwosza, kościół NMP w Krakowie, - Zmartwychwstanie Chrystusa